

VIRUSLI GEPATIT «A» VA «E» KECHISHI VA ULARNING OLDINI OLISH CHORA-TADBIRLARI

Abdumutalova Asila Kamoldin qizi

Beshariq Abu Ali Ibn Sino Nomidagi jamoat

salomatligi Texnikumi o'qituvchisi

Annotatsiya:

Virusli gepatit kasalligi ko'p uchrayidigan kasallik bo'lib, uni (HAV) gepatiti virusi qo'zg'atadi. Uning asosiy belgisi o'tkir respirator kasallik belgilariga o'xshab o'tkir kechib, bolada tomoq qizarishi. isitma, holsizlik belgilari paydo bo'lib, ahvoli o'g'irlashadi, so'ngra bemorni shilliq parda va terisida sarg'ayish paydo bo'lib ahvoli yengillashadi. Sog'aygandan so'ng organizmda yuqori chidamli immunitet hosil bo'ladi

Аннотация:

Вирусный гепатит Вирус гепатита (HAV) является распространенным заболеванием провоцирует. Основным симптомом является острое респираторное заболевание. Покраснение горла у ребенка с острым началом схоже по симптомам. появляются симптомы лихорадки и слабости, состояние ухудшается, затем на слизистой оболочке и коже больного появилась желтушность ситуация облегчится. Высокий уровень в организме после выздоровления формируется стойкий иммунитет

Annotatsiva

Hepatitis viral ukaxa wali ch'amawa Virus de hepatitis (HAV) ukaxa wali uñt'atawa ukax provoca. Jilir sintomapax respiratorio agudo usuniwa Mä wawax kunkapan wila ch'akhapax wali ch'ullqhi qalltawimpiw sintomanakar uñtasita. sintomanakax calentura ukat jan ch'amanñaw uñsti, uka usux juk'amp jan walt'ayatawa, ukatx q'illuw membrana mucosa ukat usutarux janchipan uñstawayi uka jan walt'awix askichatäxaniwa. Altu cuerponxa waliptañ tukuyatatxainmunidad resistente ukaxa luratarakiwa

International Conference on Medical Science, Medicine and Public Health

Hosted online from Jakarta, Indonesia

Website: econfseries.com

30th December, 2024

Kalit so'zlar: HAV, fekal-oral, zoonoz, ekzogen, endogen.

Ключевых слова: ВГА ,фекально-оральный ,зоонозный экзогенный эндогенные,

Key words: HAV, fecal-oral, zoonótico, exógeno, endógeno ukanaka.

Dolbzarligi: Gepatit A virusi najas bilan ajraladi, fekal-oral yo'l bilan tarqaladi va shu sababli odamning kasallanishi ko'p jihatidan gigiyenik muhitga bog'liq bo'ladi. Gigiyenik muhit yomon bo'lgan jamoalarda asosan go'daklar va maktabgacha yoshdagi bolalar bu kasallikni yuqtirishadi. Fekal-oral yo'l bilan tarqaladigan kasalliklar paydo bo'lishiga suv ta'minoti va kanalizatsiya tizimi holati ta'sir qiladi. Shahar markazida kasallik ko'payganda va infeksiyaga moyil odamlar yig'ilib qolganda epidemiya avjiga chiqadi. Virusligepatit E o'tmishdaperoral yo'l bilan yuqtirilgandan keyin A va B guruhiga taalluqli bo'lmagan o'tkir virusligepatit kasalligi deb hisoblanadi. Ma'lumotlarga qaraganda virusli E gepatiti bilan kasallanganlar orasida A gepatiti bilan kasallanganlarga nisbatan o'lim 10 barobar ko'p qayd etilgan. Amalda esa shu virus bilan kasallangan homilador ayollarning 20% o'lim xavfi ostida bo'ladi. Osiyoda E va A gepatit bilan kasallanish kuzda avjiga chiqadi. Janubi-Sharqiy Osiyoda virusli gepatit E yomg'ir mavsumida keng, katta suv toshqinlaridan keyin fekal-oral yo'l orqali tarqaladi. Asosan, u suv infeksiyasi deb qabul qilingan. Virusli gepatit E tez-tez kuzatilgan jamoada IgG antitelolarni tashuvchilari 80 %dan oshib ketadi. Virusli gepatit virusi bilan zararlangan ichimlik suvi va ovqatlarni qabul qilish oqibatida peroral yoi orqali kasallik yuqadi. Bu virus ishqorga nisbatan bo'lgan yuqori chidamliligi sababli oshqozon kislotasi ta'sirida faollashib,

International Conference on Medical Science, Medicine and Public Health

Hosted online from Jakarta, Indonesia

Website: econfseries.com

30th December, 2024

ichak orqali jigarga o'tadi. Keyin virus jigar hujayralarida rivojlanadi, boshqa hujayralarga o'tadi va bir oy davom etadigan inkubatsion davrdan so'ng o'tkir gepatit ko'rinishida yuzaga keladi. Aniqlanguncha bo'lgan 10 kun kasallik aniqlangandan so'ng 19 kun davomida bemorning najasi bilan gepatit A virusi ajralib chiqadi, ayni shu davrda bemor bilan aloqada bo'lgan shaxslardakasallikniyuqtiribolishxavfijudakuchlibo'ladi.

Gepatit E aslida E (hepatitis E virus, HEV) gepatit virusi sababli yuzaga keladi va kasallik kechishi surunkali emas, balki o'tkir kechish xususiyatiga ega bo'lib, rivojlanayotgan mamlakatlarda E gepatiti yagona barqaror (epidemi bo'lmagan) kasallikdir. Bu kasallik zararlangan suv orqali keng masshtabli ko'lamga ega bo'lishi mumkin. Yaqin o'rtalarda E virusi bor bo'lgan mamlakatlarga bormagan rivojlangan mamlakatlar fuqarolarida E gepatit virusining geni aniqlangan. Bundan tashqari cho'chqada ham shunga o'xshagan genetik virus topilgan. Bu va boshqa bir qancha dalillar E gepatiti zoonoz yuqumli kasalligi ekanligini isbotlaydi.

GEPATITLARNING ASOSIY KLINIK SIMPTOMLARI VA PARVARISHI

Zararlanish vaqtidan boshlab 28 kunlik inkubatsion davrdan keyin isitma 38 °C bo'lganda (yuqoridagi barcha holatlarda kuzatilgan simptomlar), A gepatiti keskin rivojlanish xususiyatiga ega. 50 %dan ortiq holatlarda umumiy darmonsizlik, anoreksiya, ko'ngil aynish va qusish kuzatiladi. Shuningdek, qorinda og'riq, diariya. bosh og'rig'i, tomoq og'rig'i va shu kabilar kuzatiladi. Sariq kasal deyarli barcha katta yoshdagi kishilarda va 1/4 bolalarda uchraydi. Bolalarda umumiy simptomlar yengil kechganligi sababli va ko'p holatlarda diareya, tumov simptomlari deb qayd etiladi. Gepatit A, odatda, yengil kechib bir-ikki oy ichida jigar faoliyati me'yoriga keladi va, ayniqsa, bolalarda u yengil kechib, ular tez sog'ayib ketadilar. A gepatitni

International Conference on Medical Science, Medicine and Public Health

Hosted online from Jakarta, Indonesia

Website: econfseries.com

30th December, 2024

davolashning maxsus usullari yo‘q. Tinchlikni ta‘minlash va ovqatlanish ustidan nazorat qilishga qaratilgani instruktaj parvarishning asosiy tamoyillaridan biri hisoblanadi. Gepatit E ning klinik kechishi, A gepatitning klinik kechishiga o‘xshaydi. Ba‘zi bir yashirin infeksiyalarini hisobga olmaganda klinik ko‘rinishi asosan sariq kasal bilan birga kechadigan o‘tkir gepatitbilanta‘riflanadi. 6oylik inkubatsion davrdan so‘ng isitma, ko‘ngil aynishi, qorin og‘rig‘i va shu kabi belgilar yuzaga chiqib boshlaydi, vaqti-vaqti bilan diareya kuzatiladi, ba‘zida u darmonsizlik, anoreksiya va boshqa simptomlardan oldin yuzaga keladi. E gepatitning tipik simptomi bo‘lgan sariq kasallik qichish, jigar gipertrofiyasi bilan birgalikda simptomlari aniqlangandan keyin yuzaga keladi. AST (aspartataminotransferaza) va Alt (alanin aminotransferaza) ko‘rsatkichlar sezilarli ravishda oshadi. Ma‘lumki, epidemiyaning avj olishi yuz berganda gepatit E bilan kasallanish yakka holatlarda umumiyta‘rifgaega: kattayoshdagikishilar va o‘sib kelayotganyosh bolalarga qaraganda kasallanish ehtimoli ancha yuqoridir. Biroq E gepatiti katta yoshdagi kishilarga nisbatan bolalarda ko‘proq uchraydi. Gepatitga qarshi vaksinatсия, odatda, olib borilmaydi. Faqat simptomatik davolash tadbirlari amalga oshiriladi. Parvarish qilishda, birinchi navbatda, bemor uchun tinchlikni ta‘minlanadi, profilaktika sifatida bemor E gepatit bilan zararlanishi mumkin bo‘lgan suv va ovqatlarni iste‘mol qilishidan o‘zini tiyishni. qaynatilgan suv va tegishli haroratda tayyorlangan ovqatlarni yeyishni ta‘minlash lozim. Maxsus profilaktika va umumiy profilaktika ishlarini virusli A gepatitni kishingari olib boriladi.

Adabiyotlar:

1. Ichki kasalliklar Muallif: A. G. Gadayev Chop etilgan yili: 2016
2. Ichki kasalliklar M.F. Ziyayeva Toshkent ilm ziyo 2007
3. Internet ma‘lumotlari.